

“La modernització de la societat egípcia començà gràcies a la presència europea”

La creació de la Unió per la Mediterrània, amb seu a la ciutat de Barcelona, tindrà com a objectiu prioritari la creació d'un espai de cooperació econòmica, social i cultural entre les dues riberes de la Mediterrània. Samir Radwan, expert egipci en les relacions amb la Unió Europea, repassa l'origen i els objectius d'aquesta relació i, especialment, el paper que hi pot fer fer Egipte, el guaita del canal de Suez, pàtria del panarabisme i hereva del líder àrab Nasser.

Una zona de lliure comerç per a la Mediterrània?

—El procés de Barcelona ha estat dissenyat per a fer possible un escenari de pau i estabilitat a la Mediterrània mitjançant la cooperació entre el nord i els sud. Pense que és un objectiu d'una importància vital. Si mires cap a l'oest, els Estats Units creen una zona de cooperació i unió

econòmica amb Llatinoamèrica, i si mires cap a l'est, trobaràs la cooperació econòmica entre els països d'Àsia, la Xina, el Japó... I entre aquestes dues zones hi ha Europa, que ha de complir el seu paper per enfortir els llaços econòmics amb el sud de la Mediterrània, cosa que significa també el nord del continent africà. Des d'un cert punt de vista no és tan sols una qüestió de geografia: és cooperació amb unes bases econòmiques molt sensates.

—**Quin és el context actual i com es presenten les relacions econòmiques entre Egipte i la Unió Europea?**

—La Unió Europea és de gran importància per a l'economia egípcia. El

40% de les transaccions comercials d'Egipte amb l'exterior es fan amb Europa. El 30%, les segones en importància, amb els Estats Units. Amb la resta dels països àrabs, aquesta relació no arriba al 15%. Açò us pot donar una idea de la importància de parlar de cooperació econòmica entre la Unió Europea i Egipte. Certament, diria que les relacions econòmiques entre els països àrabs continuen essent molt modestes en comparació amb les que té un país com el meu amb la Unió Europea.

—**Quin és l'origen de les relacions entre Egipte i la Unió Europea?**

—Egipte sempre ha mirat cap a Europa. Per tant, quan la gran obra

del canal de Suez es va acabar (1869), Ismaïl Paixà, aleshores regent de l'Egipte, ja va dir: "Ara ja som part d'Europa." Per a ell, aquest fou un important canvi que connectà l'economia egípcia amb Europa. A principi del segle XIX, la modernització de la societat egípcia va començar gràcies de la presència europea, dels francesos i els anglesos. El sistema educatiu i gran part de l'estructura de l'estat egipci tenen vinculació des de fa més de dos segles amb la influència d'Europa. I això sense parlar de les relacions amb països com l'estat espanyol, que són de molts segles d'antiguitat, molt riques i parlen de la nostra pròpia història; per exemple, la

“El fanatisme islàmic és la principal amenaça per a la nostra estabilitat política, tant a Egipte com a tota la regió. És una violència nova i ve de fora del nostre país”

important influència de molts pensadors i escriptors de l'època islàmica a la península Ibèrica.

—**Gamal Abdel Nasser, president d'Egipte entre el 1956 i el 1970, a més de nacionalitzar el canal de Suez i ser el referent del nacionalisme àrab, ha passat a la història com un dels pares del moviment de països no alineats durant els anys de la guerra freda. Què en queda, a Egipte, de Nasser?**

—Sens dubte, aquesta època, i la figura de Nasser, han estat fonamentals per a l'Egipte d'avui. I també per a les relacions amb la Unió Europea. De fet, en la nacionalització del canal i l'enfrontament amb els anglesos

(que llançaren una acció militar contra el canal), Nasser va prendre posició contra Anglaterra, no pas contra Europa. Per raons històriques, la Gran Bretanya havia estat la potència colonial d'ocupació, i per això Nasser es mantingué ferm contra l'agressió britànica. Més tard també s'enfrontà a la política nord-americana en un moment determinat, però mai contra Europa, com a conjunt. Crec que és la mateixa política que ha seguit l'actual president, Hosni Mubarak. Com deia abans, Europa és molt present a Egipte. Si entres a qualsevol casa de la classe mitjana egípcia, hi trobaràs des de mobles fets a Europa a pintures d'autors europeus i molts més béns culturals o de consum produïts al vell continent.

—**Pel que fa a l'actualitat econòmica, com heu viscut aquesta crisi mundial al canal de Suez?**

—Evidentment, el canal ha sofert, com moltes infraestructures vinculades al comerç internacional de mercaderies, les conseqüències d'aquesta crisi. Cal tenir en compte que el comerç mundial ha baixat d'un 6% i que gran part d'aquest comerç travessa el canal de Suez, com ara la ruta Àsia-Europa. I, naturalment, l'activitat dels pirates a la costa de Somàlia, que és també un factor que incideix sobre el trànsit pel canal cap a Europa. Però, siga com siga, continua essent una artèria de comunicacions fonamental per a l'economia de tota la regió, que en gran part ha contribuït a augmentar el pes dels ports europeus de la Mediterrània, com ara Barcelona o València.

—**En quins sectors recomanaríeu als empresaris i països europeus d'invertir?**

—Infraestructures, infraestructures i infraestructures. Crec que tenim una oportunitat fantàstica, i es deu en certa mesura a la crisi econòmica actual. A conseqüència de la crisi, les coses són més barates que no pas abans. Les empreses no tenen gaire feina, per la qual cosa poden lliurar els productes més ràpidament. És un context d'oportunitats per a construir infraestructures semblant al període posterior a la crisi del 1929. Després dels acords d'Agadir, el 2004, entre els països àrabs amb el tractat de cooperació econòmica, ens hem adonat que hi ha

una mancança total d'infraestructures per a connectar aquests països entre si, no tan sols amb Europa. Aquest és un dels principals reptes de les infraestructures que es necessiten. Imaginem la quantitat d'activitat econòmica que es crearia a partir d'aquestes noves infraestructures.

—**Pel que fa als conflictes polítics, com valoreu l'existència a Egipte de grups islàmics oposats a la negociació amb Israel, o simpatitzants de l'activitat armada contra interessos occidentals?**

—Francament, aquesta és la principal amenaça per a la nostra estabilitat política, la de tota la regió, diria. Una part important de l'actual islamisme no és de cap manera com el vaig conèixer durant la infantesa, i amb el qual vaig créixer. Vinc d'una família musulmana, però no d'un islamisme fanàtic com el que avui es pot trobar. Ni els meus pares ni els meus avis no ho foren, de fanàtics. Tota aquesta violència practicada en nom de l'islam és nova i ve de fora d'Egipte. Evidentment que cal entendre que una part d'aquesta violència té les arrels en la pobresa en què viuen milers de persones. És així, sens dubte. Però d'una altra banda, els mètodes i la manera com operen els grups islàmics violents no són egipcis. Tota aquesta violència conta la nostra gent no s'hauria de considerar ni tan sols islàmica. Hi ha una tendència d'islamisme violent que arriba de països tan llunyans com l'Afganistan o el Pakistan. I, d'una altra banda, interpretacions tan estrictes de l'islam com les que vénen de l'Àrabia Saudita. És l'anomenada interpretació wahhabita de l'islam, molt estricta pel que fa a les innovacions aparegudes a les societats modernes. Un problema ha estat que, de resultes de les migracions de molts treballadors egipcis cap als països del golf Pèrsic, hi ha hagut una expansió de la ideologia wahhabita entre molta d'aquesta gent que després l'ha volgut posar en pràctica a Egipte.

—**Quant al conflicte regional que enfronta palestins i israelians, quin paper hi ha d'acomplir Egipte? Creieu que un projecte com el de la Unió per la Mediterrània pot ajudar a pacificar i acabar aquest problema històric?**

PRATS | CAMPS

—És absolutament necessari. Si no podem assentar les bases de la pau d'aquest conflicte, mai no podrem pacificar la regió ni aconseguir-hi desenvolupament econòmic. Des que vaig nàixer que he vist aquest conflicte. Generació rere generació, sense desaparèixer. I s'ha de dir que ha fet molt de mal a tots dos costats. Als àrabs i als israelians. Jo crec que als israelians els agradaria de viure en pau, com qualsevol altre país normal d'Europa o de més llocs del món. Això és obvi. Per tant, crec que es necessari un poc d'esforç des de fora del conflicte per mirar de calmar la situació. Personalment, estic molt esperançat que el president nord-americà, Barack Obama, pugui fer aquest paper, perquè els Estats Units tenen molta influència sobre Israel. És cert que els palestins estan molt dividits, però estic convençut que si es poguera arribar a un acord demà Hamas estaria condemnada. S'ha d'analitzar què ha passat des de la conferència de Madrid el 1991. No s'ha fet res per reforçar els palestins moderats. S'ha deixat que la

situació i la veu del conflicte siga la de Hamàs: en definitiva, dels sectors més extremistes. El paper que pot fer Egipte en aquest conflicte és molt important, com ho és ara ajudar els palestins perquè arriben a posicions més comunes, i alhora mirant d'impedir que els israelians utilitzen una violència extrema. Cal recordar que Egipte és el país més important del món àrab, pel que fa a població, a història, i a educació i tot, diria. Per tant, sí, Egipte té en certa manera una responsabilitat i un paper molt important en aquest conflicte.

—Com valoreu la conferència pronunciada per Barack Obama al Caire el mes de juny passat?

—El seu discurs fou molt ben rebut al Caire. Durant l'al·locució, que es va radiar i televisar en directe, quasi no podies trobar gent pel carrer. La gran majoria d'egipcis el van seguir amb molta atenció. Per a mi va ser senzillament fantàstic. Naturalment, hi hagut crítiques fetes dins d'Egipte, especialment dels grups islàmics, que l'han acusat de venir al país a fer relacions públiques sense cap compromís,

i també l'han criticat perquè l'endemà de la conferència del Caire, a Alemanya, va dir que l'estat d'Israel tenia dret a existir. Però, és tan evident que l'estat d'Israel té dret a l'existència! Obama ha de tenir una política realista que pugui ser útil a totes dues parts. Aquesta idea que Israel ha de desaparèixer del mapa no té cap sentit. És un fet, Israel hi és i hem de tractar amb ells. Evidentment, caldria que Israel tinguera un líder prou fort per a fer possible un gran acord. Com per exemple ho fou Menahem Begin. Qui podia imaginar que Begin, un dels líders de l'Irgun i després del Zahal, arribaria a signar un acord de pau el 1979 que retornaria la península del Sinaí a Egipte? Ningú no podia dir que fora un traïdor, era un dels constructors de l'estat d'Israel. A Israel cal una persona que siga prou forta i creïble per als votants israelians i que els pugui convèncer que un acord de pau no va contra el país, sinó que assegurarà un pau estable. No es pot viure en conflicte tota la vida.

Pau Caparrós